

The background of the cover is a photograph of rows of young green seedlings in a nursery bed. The seedlings are growing out of small black plastic pots. The soil is dark and rich. In the background, a blurred cityscape is visible. A large, colorful graphic element, consisting of overlapping semi-circular shapes in shades of red, orange, yellow, and green, is positioned on the left side of the cover, partially overlapping the text.

**Jaarverslag
2019
Greenports
Nederland**

Samen werken aan
een circulaire tuinbouw

Waarom is Greenports Nederland opgezet?

Het tuinbouwcluster in Nederland heeft, met haar inbedding in de regionale Greenports en verenigd binnen Greenports Nederland, internationaal een sterke concurrentiepositie en wil deze behouden en versterken. Dit vraagt naast verwaarding van veredelings technologie, productiesystemen en kennis ook een sterk productie-cluster met passende logistieke diensten.

In 2017 zijn de tuinbouwprovincies gestart met het opstellen van een gezamenlijke agenda rond de transitie die nodig zijn voor behoud van de internationale toppositie van de tuinbouw. Deze Impulsagenda Greenport 3.0 leidde in 2018 tot de oprichting van de netwerkorganisatie Greenports Nederland.

De tuinbouw-gedeputeerden van de provincies Noord-Holland, Zuid-Holland, Limburg en Gelderland, hebben in 2018 besloten om de Nationale Tuinbouwagenda te initiëren en om daarmee Greenports Nederland tijdens de eerste drie jaar (2019-2021) financieel te ondersteunen.

Greenports Nederland zorgt als een netwerkorganisatie voor een bundeling van krachten en initiatieven voor het gehele tuinbouwcluster, iets wat ten tijde van de coronacrisis van grote waarde is gebleken. En dit zal ook in de toekomst bijdragen aan een duurzame en toekomstbestendige tuinbouwketen.

ADRI BOM-LEMSTRA

Voorzitter Greenports Nederland
augustus 2020

Eerste jaar Greenports Nederland, het tuinbouwcluster zet handtekening onder het Tuinbouwakkoord. Samen werken aan een circulaire tuinbouw gaat een nieuwe fase in.

Ondertekening Tuinbouwakkoord

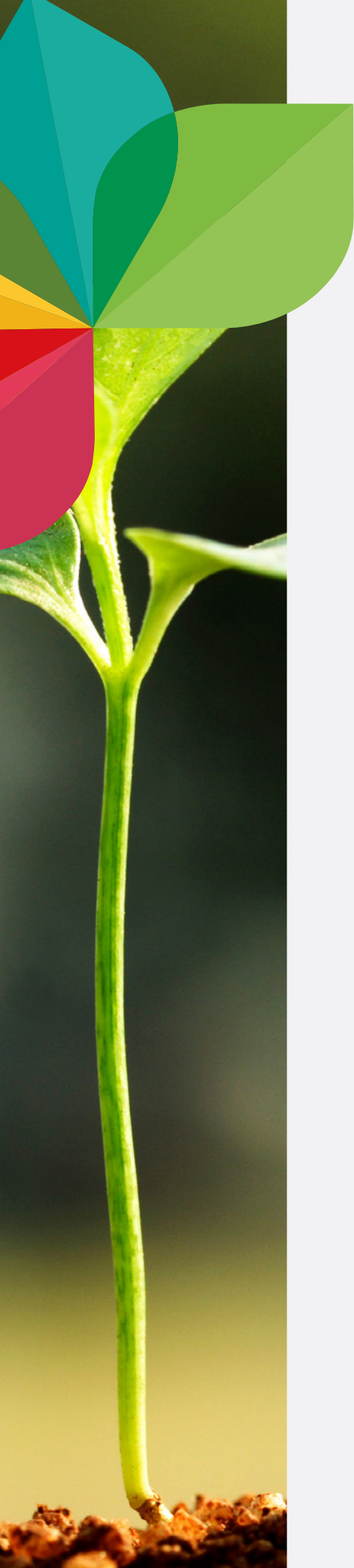
14 maart

Het allereerste Tuinbouwakkoord is een feit: minister Schouten van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV), Jaap Bond van Greenports Nederland en Niek Jan van Kesteren van Greenport Holland bekrachtigden het akkoord tijdens het Nationaal Tuinbouwcongres dat op 14 maart plaatsvond bij Koppert Biological Systems in Berkel en Rodenrijs.

Minister Schouten: 'De Nederlandse tuinbouw staat voor dynamisch en vooruitstrevend ondernemerschap. Dit zien we terug in het Tuinbouwakkoord, waarmee richting wordt gegeven aan een volledig circulaire tuinbouwsector. Dat waar de tuinbouw al jaren in voorop loopt gaan we via de omschakeling naar kringlooplandbouw in een breder verband doen: zorgvuldig grondstoffen gebruiken, voedselverspilling verminderen en schadelijke uitstoot voorkomen. Ik teken ervoor.'

Via dit akkoord werkt de gehele tuinbouwsector, van bloembollen tot aan glastuinbouw, samen met de overheden en kennis- en onderwijsinstellingen aan een vitale en toonaangevende Nederlandse tuinbouwsector. Via thema's zet de sector in op een circulaire, duurzame tuinbouw en verdere versterking van de internationale concurrentiepositie. Deze prioriteiten overstijgen de draagkracht en slagkracht van de individuele bedrijven, brancheorganisaties en ketens. Op basis van het akkoord, dat op 14 maart is ondertekend, conformeren alle partijen zich aan een uitvoeringsagenda voor de komende jaren. Daarin staat wat de sector gaat doen om de gemeenschappelijke doelen te bereiken. Deze doelen sluiten aan op de visie van het ministerie van LNV 'Waardevol en Verbonden' en het nationale 'Klimaatakkoord'.

Eerste uitvoeringsagenda 2019-2030

Circulaire tuinbouw in de praktijk. De uitvoeringsagenda bevat zeven thema's die het tuinbouwcluster tot 2030 gaat oppakken. De thema's zijn Klimaatneutrale Energie, Ruimtelijke Inrichting, Verslogistiek, Gezonde Planten & Gezonde Mensen, Innovatie, Arbeidsmarkt & Onderwijs en Internationalisering.

Deze thema's zijn uitgewerkt naar een agenda met de focus op de komende drie jaar. Via tafels van Greenports Nederland zijn bedrijfsleven, overheid en kennisinstellingen in een triplehelix-samenstelling gestart per thema doelstellingen en gewenste acties te formuleren. Hierbij sluiten ze aan op programma's die al zijn ontwikkeld om het tuinbouwcluster te verduurzamen en te versterken.

Greenports Nederland staat voor initiatieven bundelen, verbinden, voortgang bewaken en obstakels agenderen. De rol van Greenports Nederland omvat het versterken van de regionale greenports en het nationale tuinbouwcluster.

Van idee naar uitvoering

Opzet van de tafels

Vanaf mei 2019 zijn acht thematafels gestart met het verdiepen en uitvoeren van de programma lijnen. Sommige thema's kenden al een landelijke programmastructuur zoals Kas als energie bron (KaE) voor het thema Klimaatneutrale Energie en Coalitie HOT voor het thema Ruimtelijke Inrichting.

Andere thematafels hebben een nieuwe start gemaakt zoals Gezonde Mensen en Internationalisering. Iedere tafel heeft twee of meerdere bestuurlijke trekkers die verbonden zijn aan de Greenboard, thema begeleiders vanuit de greenports en/of brancheorganisaties en inhoudelijke specialisten voor een thema. Daarnaast wordt een tweede schil aan specialisten ad hoc benaderd voor specifieke onderwerpen.

In 2019 zijn de tafels gemiddeld drie keer bij elkaar gekomen en is er een jaarprogramma's voor 2020 opgesteld.

Voortgang per tafel

BT = BESTUURLIJKE TREKKERS

ARBEIDSMARKT & ONDERWIJS

BT: PETER DRENTH – PROVINCIE GELDERLAND | RIEN VAN TILBURG – MBO GROEN

2019 is gebruikt om het format werkplan op te stellen en uit te vinden hoe Greenports Nederland actief en met toegevoegde waarde kan bijdragen aan Arbeidsmarkt & Onderwijs in het tuinbouwcluster. Door geen nieuw platform in te stellen maar door de regionale greenports te versterken met learning communities wordt veel van wat al ontwikkeld is werkend gemaakt. Partijen gaan over sectorgrenzen heen met elkaar samenwerken om van de gekozen aanpak een succes te maken. 2020 zal gebruikt worden om projecten uit te werken en daar extern middelen voor aan te trekken.

KLIMAATNEUTRALE ENERGIE

BT: ADRI BOM-LEMSTRA – PROVINCIE ZUID-HOLLAND | SJAAK VAN DER TAK – GLASTUINBOUW NEDERLAND

In 2019 is er een rapportage en een werkprogramma Gebiedsuitwerking 2019-2020 gemaakt. Het beoogde resultaat voor 2020 is een inventarisatie van een gebiedsgerichte aanpak in alle greenports en tuinbouwclusters. Daarnaast is er een petitie wetwijziging energie belasting (ODE) voor de Tweede Kamer ingediend en een oproep Novelle wetwijziging irt ODE voor de Eerste Kamer geschreven.

GEZONDE PLANTEN

BT: PETER MAES – KOPPERT BIOLOGICAL SYSTEMS | GERARD MOSTERT – GREENPORT DUIN- EN BOLLENSTREEK | NICO VERDUIN – LTO NOORD

Via een ketenbrede benadering wil deze tafel een bijdrage en vertaalslag leveren voor de 'uitvoeringsagenda van LNV Gewasbescherming 2030', zodat deze voor het tuinbouwcluster robuust en uitvoerbaar is. Daarnaast zullen de knelpunten op het gebied van wet- en regelgeving in kaart worden gebracht.

GEZONDE MENSEN

BT: ROB BAAN – KOPPERT CRESS | KEES VAN VELZEN – GREENPORT BOSKOOP

Met gerichte ondersteuning en begeleiding, van zowel het bedrijfsleven als de overheid, wil de tafel een pilot in de gemeente Alphen aan den Rijn starten in de vorm van een livinglab voor gezonde scholen. De ervaringen worden gedeeld met meer G40 steden (netwerk van 40 middelgrote steden). Zo worden de maatschappelijke oplossingen van de tuinbouwproducten vertaald naar een preventie benadering om langer en gezonder te leven. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de ervaringen uit de lopende programma's als de 'Groene Stad' en het 'Preventie akkoord Groente en Fruit'.

INNOVATIE

BT: ERNST VAN DEN ENDE – WAGENINGEN UR | TON VAN MIL – ROYAL BRINKMAN

De tafel wil een bijdrage leveren aan de 'Kennis- en Innovatieagenda Landbouw, Water en Voedsel 2020-2023'. Landelijke onderzoeksagenda's moeten meer aansluiten bij ondernemers die bezig zijn met innovatieve projecten. Subsielstromen moeten toegankelijker zijn voor ondernemers en waar mogelijk moeten landelijke en provinciale regelingen met elkaar worden verbonden. Op dit moment loopt er een inventarisatie naar de huidige infrastructuur en regelingen. De volgende actie is om aan de slag te gaan met de resultaten hiervan.

INTERNATIONALISERING

BT: HEIN BEMELMANS – ENZA ZADEN | JACK VAN DER HOEK – PROVINCIE NOORD-HOLLAND

De internationaliseringsstrategie voor het tuinbouwcluster is ontwikkeld, mede door diepte-interviews met keyplayers vanuit de gehele tuinbouwketen. De strategie heeft als doel om de internationale koplopers positie te borgen door onder andere handels- en kennisvraagstukken integraal op te pakken. De communicatie hiervoor is nog in ontwikkeling. De website '[Dutch Horticulture](#)', platform over de Nederlandse tuinbouw voor buitenlandse overheden en investeerders, staat per februari 2020 online. In 2020 wordt nog verder gewerkt aan gezamenlijke tuinbouwbranding in samenwerking met de Topsector T&U. Dit met toonaangevende internationale evenementen zoals de Floriade en World Expo in Dubai in het vizier. Verder werkt de tafel aan een internationale profilering en lobby voor de tuinbouw richting Europa.

RUIMTELIJKE INRICHTING

BT: ADRI BOM-LEMSTRA – PROVINCIE ZUID-HOLLAND | CARIN VAN HUËT – RABOBANK

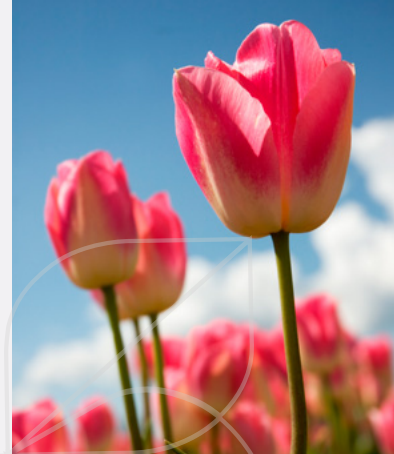
Het tuinbouw productieareaal staat onder druk, veroudering van het glasareaal en toenemende logistieke handelingen binnen de keten vragen om modernisering van de productie- en verwerkingslocaties. De komende jaren zullen zes tot acht gebieden aangepakt worden. Deze gebieden zijn deels al benoemd. De randvoorwaarden voor een duurzame gebiedsaanpak zijn inmiddels vastgesteld. Daarnaast wordt een landelijk kennis programma opgezet en gedeeld met alle partijen die zich hiermee bezig houden. Hiermee blijft deze kennis beschikbaar voor toekomstige moderniseringsprojecten. Tevens zal er een inventarisatie plaats vinden wat de knelpunten zijn op het gebied van wet- en regelgeving.

VERSLOGISTIEK

BT: MICHEL JANSEN – TOTAL PRODUCE | HUBERT MACKUS – PROVINCIE LIMBURG

Minder transportbewegingen en waar mogelijk verder verduurzamen is het vertrekpunt van deze tafel. De onderwerpen zijn: duurzaam transport, delen van data, duurzame transportverpakkingen en e-commerce. Maar ook het verbeteren van infrastructurele logistieke knelpunten blijft belangrijk. De werkagenda voor de komende jaren is klaar. Daarbij ligt de focus op het verbeteren van de digitale versketen. Het ontwikkelen van nieuwe logistieke concepten rond e-commerce worden opgepakt. Tevens zullen de grootste infrastructurele logistieke knelpunten in kaart worden gebracht. Deze zullen zowel als landelijk (via MIRT) als provinciaal onder de aandacht worden gebracht.

Activiteiten voor het netwerk

- De Greenboard (zijnde de adviesraad) is vier keer bij elkaar geweest
- Partners: overheden, vier kennisinstellingen, bedrijven; GB leden
- De thematafels waren in totaal 24 maal samen aan het werk. Aan de tafels nemen actief circa 55 personen deel vanuit overheden, kennisinstellingen en bedrijfsleven.
- Er zijn [vier nieuwsbrieven](#) verstuurd aan het netwerk van Greenports Nederland
- Verdieping van de samenwerking met Topsector Tuinbouw en Uitgangsmaterialen en Greenport Holland
- Landelijke samenwerkingen onder andere met communicatie specialisten, lobbyisten van provincies en brancheorganisaties
- Aanzet om de kengetallen voor de tuinbouw in kaart te brengen
- 6 juni: AO tuinbouw, hiervoor zijn een motieteksten aangeleverd in samenwerking met de lobbyisten van provincies en branches voor de thema's energietransitie, arbeidsmigranten en gewasbescherming.
- Juli: Voordracht gedaan voor een kandidaat voor het boegbeeld Topsector T&U
- September: communicatie is gestart met de ontwikkeling van website [Dutch Horticulture](#)
- Najaar: een werkgroep is gestart met de inventarisatie infrastructurele knelpunten
- 16 oktober: Jaap Bond draagt de voorzittershamer van Greenports Nederland over aan Adri Bom-Lemstra
- 4 december: Oproep aan de Eerste Kamer vanuit Greenports Nederland om tariefstijging ODE in te trekken en samen te werken aan alternatieven

Verstuurde persberichten

- [14 maart](#): Minister Schouten van LNV ondertekent het eerste Tuinbouwakkoord
- [3 juli](#): Klimaatakkoord vormt stevige basis voor glastuinbouw 2030
- [16 oktober](#): Benoeming Adri Bom-Lemstra voorzitter Greenports Nederland
- [4 december](#): Brief Oproep Eerste Kamer aanpassing ODE
- [17 december](#): Nieuw belastingplan brengt verduurzaming tuinbouw tot stilstand

Wat te verwachten voor 2020 (opgesteld in juli 2020)

- Uitvoering van de activiteitenplannen van de thematafels
- Organisatie en uitvoering van het Nationale Tuinbouwcongres op 1 oktober
- Oplevering top 10 van infrastructurele logistieke knelpunten
- Effectenanalyse van de coronacrisis voor de tuinbouw – scenario's
- Oplevering kengetallen van het tuinbouwcluster
- Oplevering van het position paper "Gewasbescherming in transitie"
- Verdere versterking van het georganiseerde tuinbouwcluster
- Uitbreiding van het netwerk van Greenports Nederland
- Voorbereiding bijdrage Floriade 2022
- Aanstellen van een procesmanager Greenports Nederland
- Opstellen verkiezingsmanifest tuinbouw voor de Tweede Kamerverkiezingen 2021

